

Asia: VN/18780/2023

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman arviointiohjelmasta. (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi).

Lausunnonantajan lausunto

Onko valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun ja vuorovaikutuksen järjestämiseen näkemyksiä?

Arviointiohjelman mukaan Liikenne 12 -valmistelun mukainen vuorovaikutus toteutetaan lausuntokierroksin, alueellisin ja valtakunnallisin tilaisuuksin sekä teemakohtaisin tapaamisin ja työpajoin. Työn tavoitteet ja visio määritetään loppuvuoden 2023 aikana. Varsinainen suunnitelmaluonnos olisi aikataulun mukaan lausuttavana lokakuussa 2024.

Työn aikataulu ja sen sisältämä vuorovaikutuskehikko on toimiva ja hyvä runko liikenne 12-valmistelulle. Hämeen liitolla ei ole työn aikatauluun tai vuorovaikutuskehikkoon lisättävää.

Vuorovaikutuksen kannalta keskeisiksi sidosryhmiksi on ohjelmassa tunnistettu laajasti valtionhallinnonalat, maakunta- ja kuntasektori, elinkeinoelämä sekä kansalaiset. Hämeen liitto toteaa, että listasta puuttuu kuitenkin hyvinvointialueet. Esimerkiksi hyvinvointialueiden hankkima taksi- tai muu potilaskuljetuksiin käyttämä liikenne on valtakunnallisen liikennejärjestelmän kannalta mielenkiintoinen kysymys. Yhteiskunnan järjestämien henkilökuljetusten avaaminen ja palvelun käynnistäminen hyvinvointialueiden kanssa olisi merkittävä poikkihallinnollinen mahdollisuus.

Muiltakin osin joukkoliikenteen nykytila ja sen palvelutason romahtaminen sekä kustannusten nousu tulisi huomioida Liikenne 12 -suunnitelmassa. Asia vaatii myös poikkihallinnollista yhteistyötä. Joukkoliikenteen palvelutason merkittävä heikkeneminen vaikuttaa esimerkiksi työmatkoillaan joukkoliikennettä käyttäviin ja pahimmillaan jopa estää työn vastaanottamisen.

Edellisessä Liikenne 12 -valmistelussa ratahankeyhtiöt jätettiin kokonaan suunnitelman ja sitä seuraavan investointiohjelman ulkopuolelle. Hämeen liitto katsoo, että kokonaiskuvan kannalta hankeyhtiöhankkeet tulee nivoa osaksi Liikenne 12:sta muiden hankkeiden tavoin.

Keskustelu huoltovarmuuskysymyksistä on noussut edellisen Liikenne 12 -valmistelun jälkeen merkittävästi. Huoltovarmuus on tunnistettu hyvin osana ohjelmaa ja toteamme aiheen olevan tärkeä.

Kohdistuuko voimassa olevan valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelman visioon tai tavoitteisiin muutostarpeita? Mikäli kyllä, millaisia muutostarpeita ja miksi? (Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman arviointiohjelman sivut 10-11).

Ensimmäisessä Liikenne 12 -suunnitelmassa asetetut tavoitteet olivat: saavutettavuus, kestävyys ja tehokkuus, jotka kaikki pyrkivät hillitsemään ilmastonmuutosta. Hämeen liitto katsoo, että nämä tavoitteet ovat edelleen ajankohtaiset ja selkeät. Nämä tavoitteet ovat myös vakiintuneet käyttöön, ja niitä on johdonmukaisesti käytetty myös Liikenne 12:a toteuttavassa Väylän investointiohjelmassa. Tämä on ollut toimivaa ja selkeää.

Hämeen liitto toteaa, että työssä tulisi vähintään visiotasolla nähdä mahdollisuutena, ja käsitellä myös Tallinnan tunnelin ja eurooppalaisen raidelevyyden kaltaiset pitkän tähtäimen hankkeet. Nämä ovat keskeisiä kysymyksiä kansainvälisen kytkeytyvyyden näkökulmasta tulevana vuosikymmeninä.

Onko suunnitelman vaikutusarviointiin ja SOVA-lain (8.4.2005/200 Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista) mukaisen ympäristöarvioinnin valmisteluun näkemyksiä?

-

Helander Juuso
Hämeen liitto - Maakuntajohtajan päätös § 48/2023. Asian on valmistellut liikenneasiantuntija Juuso Helander